

**Euroopan unionin
rahoittama**

NextGenerationEU

Urasuunnittelutaitojen edistämishanke ja Ohjausosaamisen kokonaisuus

Hanna Gustafsson

KEHA-keskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä
työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus

Urasuunnittelutaitojen edistämishanke

Taustaselvitys valmistunut
Q2/2023

Koulutuksen
tutkimuslaitos, Jyväskylän
yliopisto (Vuorinen & al
2023):
*Urasuunnittelutaitoja
jäsentävä selvitys ja
näkökulmia
jatkokehittämistä varten*
[https://doi.org/10.17011/
ktl-rt/2](https://doi.org/10.17011/ktl-rt/2)

Ehdotus **urasuunnittelutaitojen
viitekehukseksi** valmistunut
10/2023

Mitkä ovat keskeiset
urasuunnittelutaidot ja miten
niitä opitaan?

Yhteiskehittämällä
työskennelleen työryhmän
ehdotus viitekehukseksi:
[https://peda.net/hankkeet/eloto-
ri/elinikaisen-ohjauksen-
valtakunnallinen-kehittaminen-
2022-
202/urasuunnittelutaitojen-
viitekehys](https://peda.net/hankkeet/eloto-ri/elinikaisen-ohjauksen-valtakunnallinen-kehittaminen-2022-202/urasuunnittelutaitojen-viitekehys) > julkaisut

Urasuunnittelutaitojen
kokonaismallin työstäminen
(hankintoja)
Q4/2023-2024

Esim.
urasuunnittelutaitojen
arviointi,
tukimateriaalit, lyhyet
videot (julkaistaan
Työmarkkinatorilla),
koulutustilaisuuksia
Yhteistyötä Jatkuvan
oppimisen digitaalisen
palvelukokonaisuuden
kanssa.

Urasuunnittelutaitojen viitekehys

Mitä?

Urasuunnittelutaitojen viitekehys kuvaa sitä, mitä urasuunnittelutaidot ovat, miten niitä opitaan ja millaisissa elämäntilanteissa niitä erityisesti tarvitaan. Urasuunnittelutaitojen keskeinen sisältö kuvataan nyt ensimmäistä kertaa Suomessa kansallisella tasolla viitekehyyksi.

Miksi?

Viitekehys tarvitaan, jotta ohjaajilla, ohjauspalveluiden järjestäjillä ja ohjausta kehittäville tahoilla olisi yhteinen kokonaiskuva urasuunnittelutaidoista. Viitekehys tukee Elinikäisen ohjauksen strategian pitkän tähtäimen tavoitetta siitä, että kaikilla on mahdollisuudet ja taidot tehdä tietoisesti suunnitelmia sekä koulutus- ja työurapäätöksiä muuttuvassa työn maailmassa.

Miten?

Urasuunnittelutaitojen edistämishankkeessa koottiin työryhmä tukemaan urasuunnittelutaitojen kansallista määrittelytyötä. Mukana työryhmytyöskentelyssä toukokuusta lokakuuhun 2023 oli monipuolisesti asiantuntijoita eri organisaatioista ja työtehtävistä. Lisäksi työskentelyn välitulosia kommentoitiin yhteistyöverkostoissa, mukaan lukien elinikäisen ohjauksen ELO-foorumia ja sen työjaosto.

Urasuunnittelutaidot

Ehdotus kansalliseksi viitekehyykseksi

Mitä urasuunnittelu-taidot ovat?

Urasuunnittelutaidoilla tarkoitetaan tietoja, taitoja ja asenteita, joiden avulla kaiken ikäiset ja eri elämäntilanteissa olevat yksilöt voivat parantaa kykyään suunnitella omia koulutus- ja työuriaan. Nämä tiedot, taidot ja asenteet liittyvät paitsi opiskelun ja uran suunnitteluun myös henkilökohtaiseen kasvuun. (ELGPN, 2015).

Nämä

periaatteet

ovat urasuunnittelutaitojen viitekehyyksen taustalla:

1. Urasuunnittelutaidot on opittavissa

Urasuunnittelutaitoja voi oppia ja opettaa. Kuka tahansa voi kehittää urasuunnittelutaitojaan, ja niiden kehittämisestä hyötyvät kaikki.

2. Yksilöt ovat aktiivisia toimijoita

Toimijuuteen liittyy ajatus oman elämän hallinnasta, kokemus osallisuudesta sekä vaikutusmahdollisuuksista.

3. Urasuunnittelu on elämän suunnittelua

Urasuunnittelu ei koske vain työhön tai opiskeluun liittyviä asioita vaan se liittyy elämään kokonaisvaltaisesti.

4. Rakenteet vaikuttavat urasuunnitteluun

Yhteiskunnan ja toimintaympäristön rakenteet vaikuttavat siihen, millaisena yksilö kokee mahdollisuutensa suunnitella ja hallita elämäänsä omista lähtökohdistaan.

5. Urasuunnittelu tapahtuu vuorovaikutuksessa

Urasuunnittelu lähtee yksilöstä mutta tapahtuu vuorovaikutuksessa läheisten, verkostojen ja yhteiskunnan kanssa. Vuoropuhelua käydään esimerkiksi yksilön arvojen ja vahuuksien ja koulutus- ja työelämän mahdollisuuksien välillä.

6. Urasuunnittelutaitoja tarvitaan läpi elämän

Urasuunnittelu on hyödyllistä kaikissa elämäntilanteissa. Urasuunnittelu on myös aina kolmen aikaperspektiivin yhtäaikaista olemassaoloa: mistä tullen, missä olen tällä hetkellä ja mihin olen matkalla.

Työelämässä

- Alanvaihtoa pohtiessa
- Lomautettuna tai irtisanomistilanteissa
- Työkyvyn heiketessä tai vaikuttaessa työhön
- Työpaikan vaihtoa suunniteltaessa
- Eläköitymisen kynnyksellä
- Uralla etenemistä tavoiteltaessa

Opiskelijana ja oppijana

- Tutkintoa suorittaessa
- Täydennyskoulutuksessa
- Peruskoulussa ja lukiossa
- Aikuisen perusopetuksessa
- Opinnot keskeyttämistä pohtiessa
- Kansainvälisenä opiskelijana
- Jatko-opintoja pohtiessa

Työelämän ulkopuolella

- Työnhakijana
- Kuntoutujana
- Irtisanottuna
- Eläkkeellä
- Hoito- tai vanhempainvapaalla
- Kotoutujana
- Työkyvyttömänä
- Monialaista tuloa tarvitsevana
- Työelämäsuhdettaan miettivänä

Yrittäjänä

- Yrittäjyyttä harkitsevana
- Yrittäjänä kehittyessä
- Yrittäjäksi tahtomattaan joutuneena
- Yrittäjyydestä luopumista suunniteltaessa
- Yritystoiminnan muutosta suunniteltaessa

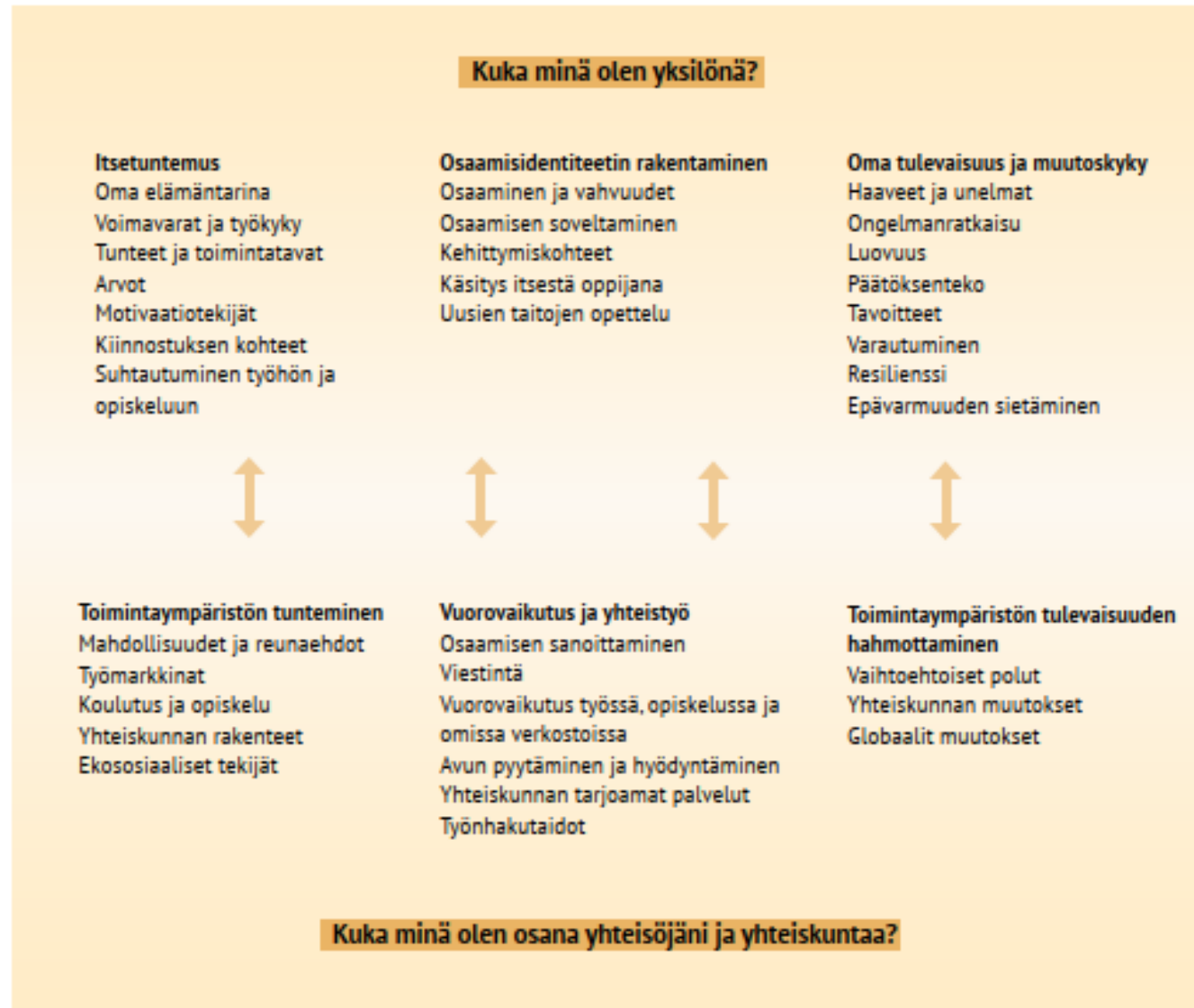
Missä ja miten viitekehystä voidaan soveltaa?

Urasuunnittelutaitojen viitekehystä voi soveltaa esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä:

- 1 Erilaisissa ohjaustilanteissa yksilön ikätaso ja elämäntilanne huomioiden
- 2 Työllisyys- ja ohjauspalveluiden toteutuksessa sekä laadun ja toimintaperiaatteiden määrittelyssä
- 3 Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden laatimisessa sekä laaja-alaisen osaamistavoitteiden toteutuksessa
- 4 Ohjausalan ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutuksissa
- 5 Hyvän ohjauksen kriteereissä ja ohjausosaamisen kuvaamisessa.

Viitekehys on laadittu yleisellä tasolla, ja sen sisältöjä voidaan tarkentaa kunkin palveluun ja tilanteeseen sopivaksi. Viitekehys antaa vapauden määrittellä keskeiset oppimistavoitteet, oppimismenetelmät ja tavoitteisiin liittyvän yksilöllisen kehittymisen arvioinnin tarkoituksenmukaisesti.

Työryhmän ehdotus urasuunnittelutaitojen viitekehukseksi (2023)

Itsetuntemus

- Hahmotan, millainen tähänastinen elämäntarinani on.
- Tunnistan rajani ja voimavarani.
- Tunnistan työ- ja opiskelukykyyni vaikuttavat taustatekijät
- Tiedän, mikä merkitys työllä ja oppimisella on omassa elämässäni.
- Tunnistan, mitkä asiat ovat minulle tärkeitä.
- Tunnistan, mikä minua motivoi.
- Erotan, mitkä motivaatiotekijät ovat sisäisiä ja mitkä ulkoisia.
- Tiedän, mistä olen kiinnostunut.
- Tunnen vahvuuteni.
- Tiedän, miten opin parhaiten
- Tunnen omaa oppimistani hankaloittavat tekijät.

Osaamisidentiteetin rakentaminen

- Tunnistan, mitä osaan jo hyvin.
- Tunnistan, missä asioissa minun tarvitsee kehittyä.
- Tunnistan, mitkä osaamisistani ovat hyödyllisiä tulevaisuudessa.
- Tunnistan, mitä uutta haluaisin osata.
- Osaan arvioida, miten voin hyödyntää osaamistani eri yhteyksissä.

Oma tulevaisuus ja muutосkyky

- Osaan kuvitella oman tulevaisuuteni.
- Uskallan haaveilla ja unelmoida.
- Tunnistan asiat, joiden haluan pysyvän ennallaan.
- Tunnistan asiat, joiden haluan muuttuvan.
- Minulla on keinoja, joiden avulla varaudun muutokseen.
- Minulla on keinoja sietää epävarmuutta.
- Osaan etsiä ja luoda omiin tavoitteisiini sopivia mahdollisuuksia.

Toimintaympäristön tunteminen

- Osaan arvioida, millainen minua kiinnostavan alan tilanne on tällä hetkellä.
- Vertailen eri vaihtoehtoja.
- Tunnistan mahdollisuudet, jotka sopivat omiin voimavaroihini.
- Tunnistan erilaisia elämäntapoja ja työn tekemisen vaihtoehtoja.
- Tunnistan ja osaan tarkastella kriittisesti rakenteiden vaikutuksia omaan urasuunnitteluuni
- Havainnoin, millaisia ammatteja on olemassa ja millaista osaamista niihin liittyy

Vuorovaikutus ja yhteistyö

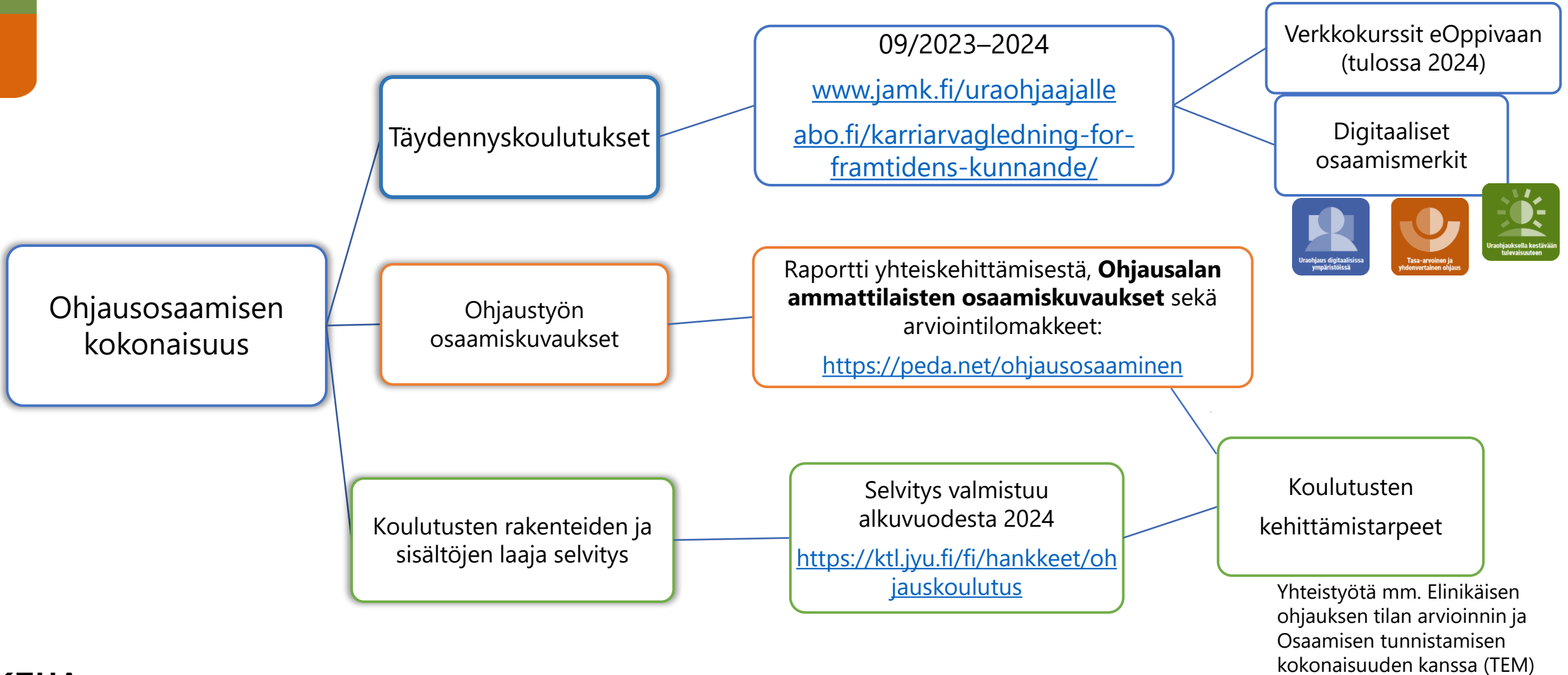
- Osaan kertoa muille itsestäni ja osaamisestani.
- Osaan kertoa unelmistani ja toiveistani tulevaisuuden suhteen.
- Osaan antaa ja vastaanottaa palautetta.
- Osaan vaikuttaa verkostoitumis- ja työnhakutilanteissa
- Osaan laatia hakemuksia, portfolioita ja ansioluetteloita.
- Tunnistan omat verkostoni.
- Laajennan verkostojani tarvittaessa.
- Osaan toimia omissa verkostoissani.
- Tiedän, mitä yhteiskunnan tarjoamia palveluita minulla on käytössäni.

Toimintaympäristön tulevaisuuden hahmottaminen

- Osaan arvioida, miten oma työni tai minua kiinnostavat alat muuttuvat tulevaisuudessa.
- Osaan ennakoida muutoksia minua kiinnostavilla aloilla ja varautua niihin
- Tunnistan tulevaisuuteen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja globaaleja kehityskulkuja
- Hahmotan millaisia uusia osaamistarpeita yhteiskunnan muutokset tuovat

Ohjausosaamisen kokonaisuus

Ohjausosaamisen kokonaisuus: täydennyskoulutuksia uraohjaajille

Digisti ohjaten
– aidosti kohdaten

Yhdenvertainen ja
tasa-arvoinen ohjaus
(kieli- ja kulttuuritietoisuus,
sukupuolten tasa-arvo)

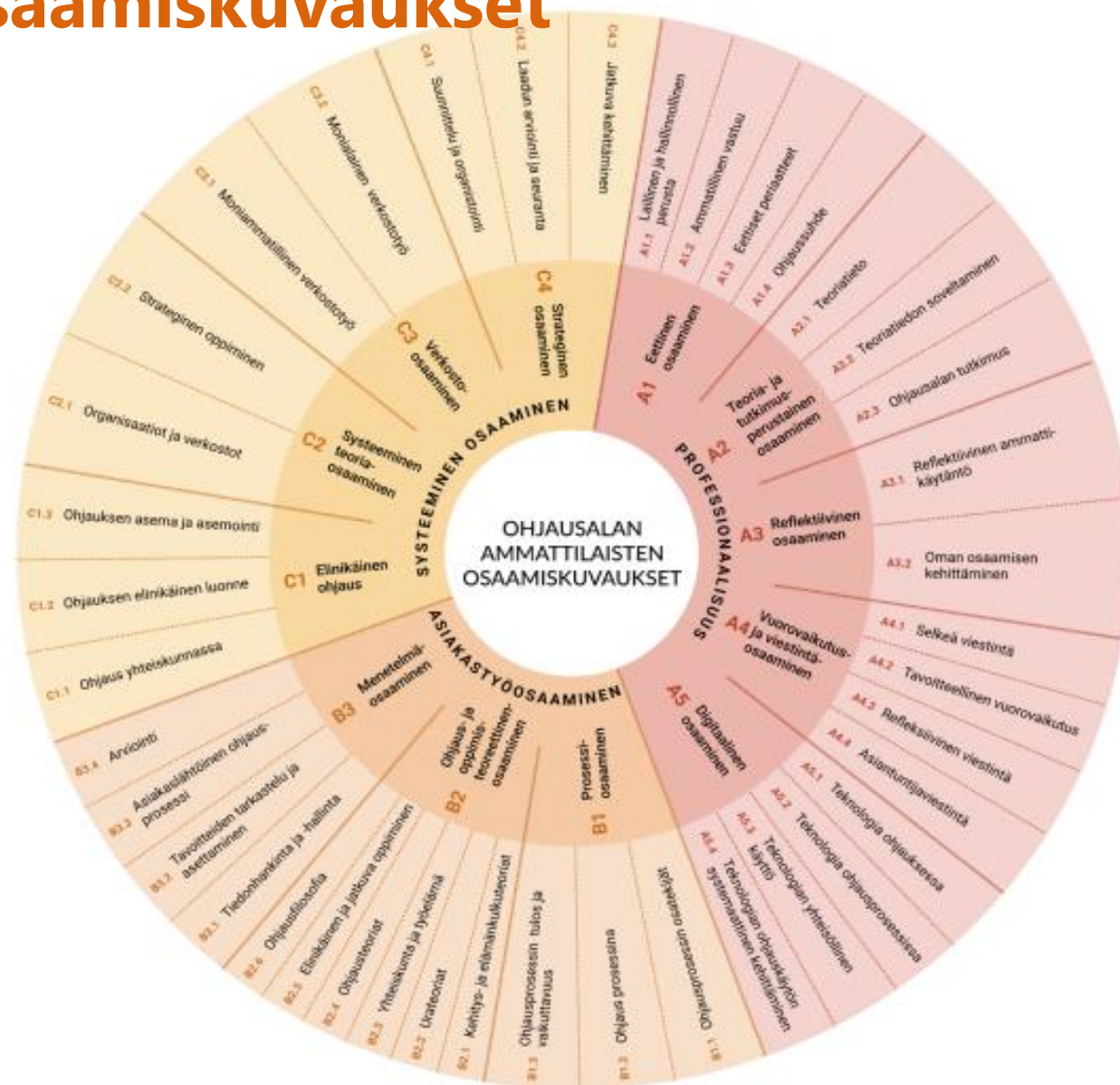
Osaavalla ohjauksella
kestävään
tulevaisuuteen

Lisätiedot: jamk.fi/uraohjaajalle sekä abo.fi/karriarvagledning-for-framtidens-kunnande/

Ohjausalan ammattilaisten osaamiskuvaukset

<https://peda.net/ohjausosaaminen/julkaisut>

- Ehdotus kansalliseksi osaamiskehykseksi
- Arviointilomakkeet
- Ohjaustyön osaamiskuvausten selvitys ja yhteiskehittämisprosessi
- Tulossa:
 - Verkko työkalut sekä viitekehusehdotus ruotsiksi ja englanniksi

Mitä tulevaisuudessa?

- Viitekehukset (urasuunnittelutaidot, ohjausosaaminen) osaksi elinikäisen ohjauksen kokonaisuutta
- Viitekehysten käytön seuranta
- Kokonaiskuva ohjaustyön koulutusten kokonaisuudesta ja suuntaviivat koulutusten kehittämiseksi
 - monimuotoisiin osaamistarpeisiin vastaaminen, mahdollisuus siirtyä tehtävistä toisiin ohjausalalla

Alueellisen yhteistyön mahdollisuuksia

Ohjausalan ammattilaisten osaamiskuvaukset

- arviointilomakkeen hyödyntämisen mahdollisuudet alueilla: keskustelua ohjausosaamisen keskeisistä painopistealueista, kehittämistarpeista jne.?
- peda.net/ohjausosaaminen

Ohjaajien täydennyskoulutukset

- [täydennyskoulutusten](#) markkinointi alueilla
- eOppivan itseopiskelumahdollisuuksista tiedottaminen (aukeaa loppukevästä 2024)

Urasuunnittelutaitojen edistämishanke

- Alueelliset tilaisuudet ohjaajille urasuunnittelutaitoihin liittyvien materiaalien hyödyntämisestä
 - loppuvuosi 2024 (kevät 2025?)
 - markkinointi ja mahdollinen muu yhteistyö

Lisätietoja

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Urasuunnittelutaitojen edistämishanke:

<https://peda.net/hankkeet/elotori/elinikaisen-ohjauksen-valtakunnallinen-kehittaminen-2022-202/urasuunnittelutaitojen-viitekehys>

Ohjausosaamisen kokonaisuus:

<https://peda.net/hankkeet/elotori/elinikaisen-ohjauksen-valtakunnallinen-kehittaminen-2022-202/ohjaajakoulutukset>